

право впливати на рішення всередині ЄС, а також отримувати, у разі необхідності, безпекові гарантії. Важливим є те, що за таких умов країни-члени ЄС юридично залишаються суверенними державами, які добровільно, за власним вибором «об'єднали свої суверенітети для того, щоб збільшити свою потужність та вплив у світі, якого жодна з країн-членів не могла б досягти наодинці» [1].

Можемо говорити про реалізацію такого поняття, як «спільний суверенітет». Він заснований на трьох основних принципах. Вони включають в себе: лояльне співробітництво, субсидіарність та пропорційність. Але особливістю ЄС є те, що держави-кандидати добровільно погоджуються на колективне використання в його межах переважної більшості суверенних прав. Через добровільне обмеження суверенітету і колективну реалізацію на рівні Союзу делегованих йому суверенних прав відкриваються нові можливості для ефективної співпраці, а також це надає широке коло повноважень у законодавчій та судовій сферах, що є важливим аспектом в функціонуванні держави.

На практиці об'єднання суверенітетів означає, що держави-члени делегують частину своїх повноважень щодо прийняття рішень створеним ними спільним інститутам для того, щоб рішення за конкретними питаннями демократично приймалися на загальноєвропейському рівні. [2, с. 297].

З іншого боку виникає поняття «розмивання» суверенітету держав, вказуючи на факт неможливості держави здійснювати ряд дій в політиці (як в внутрішній, так і у зовнішній). Наприклад: заборона на довільне обмеження загальноновизнаних природних прав і свобод людини та громадянина (пряме протиставлення системи суверенних держав і принципу верховенства прав і свобод людини та громадянина); верховенство норм міжнародного права щодо норм національного законодавства; обмеження повноважень держави у сфері розпорядження природними ресурсами тощо. [3, с. 320].

Отже, ми дійшли до висновків, що у сучасному європейському конституціоналізмі не можемо говорити про розподіл або відмову держав від своїх суверенних прав, адже:

- країни-члени ЄС юридично залишаються суверенними державами, які добровільно, за власним вибором вступили в ЄС з метою збільшення своєї потужності та впливу у світі;
- органи співробітництва між державами та ЄС приймають лише рекомендаційні рішення, що за своєю суттю є політичними домовленостями. При цьому у держави-кандидата є чотири альтернативних варіанта поведінки: а) повністю впровадити рекомендацію, яку надає ЄС та вжити відповідних заходів; б) здійснити часткове впровадження; в) зберегти статус «кво»; г) вдосконалити чинне законодавство;
- у разі невиконання рекомендаційних рішень країною-кандидатом – юридична відповідальність не з'являється, такі дії лише перешкоджають інтеграції країн.

1. Яворська Г.М. Проблема обмеження державного суверенітету в умовах інтеграції України до ЄС. Аналітична записка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/376/>

2. Ковтун В. І. Окремі питання державного суверенітету в аспекті посилення інтеграційних і глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / В. І. Ковтун // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 295–305.

3. Weiler J. H. H. The Constitution of Europe: «Do the New Clothes Have an Emperor?» and Other Essays on European Integration / J. H. H. Weiler. –Cambridge : Cambridge University Press, 1999. – 356 p.

Бондаренко Анастасія Ігорівна
студентка юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н., доц. Рибалкін А.О.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

Захист життя і здоров'я, честі та гідності людини і громадянина є пріоритетним завданням Українського суспільства і держави. Однак із поширенням на території нашої держави гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з метою запобігання подальшого розповсюдження хвороби, було встановлено обмеження деяких прав і свобод людини і громадянина, які мають тимчасовий характер. Однак, через достатньо низький рівень правової свідомості та правової культури більшості населення, карантинні обмеження систематично порушувались, що

привело до запровадження адміністративної відповідальності за порушення умов карантину.

Спеціальні комплексні дослідження, присвячені сучасним проблемам встановлення відповідальності за порушення карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції нині відсутні, хоча існує певна кількість учених, які досліджували різноманітні аспекти адміністративної відповідальності, пов'язані з її регулюванням в галузі охорони здоров'я населення: З. Гладун, О. Доценко, Ю. Левенець, М. Співак та ін.

Перш за все, варто зазначити, що 30 січня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила спалах COVID-19 – надзвичайною ситуацією у сфері охорони здоров'я, що має міжнародне значення, а 11 березня – пандемією. У зв'язку з цим, уряди більшості демократичних, правових та соціальних держав запровадили низку обмежень прав і свобод громадян для ліквідації захворювання.

Для визначення впливу пандемії та запроваджених на її основі карантинних обмежень, необхідно надати визначення поняття «карантин». Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» карантин це – адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб. Порядок встановлення карантинних обмежень закріплений ст. 29 вище згаданого закону [5] та ст. 40 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [3].

Законом України від 17.03.2020 р. № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» запроваджено посилення відповідальності за порушення карантину. Зокрема, Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено статтею 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей», викладено в новій редакції ст. 325 Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.

Так, в Україні передбачена адміністративна відповідальність за порушення умов карантину, який вплине на пішоходів і автомобілістів, оскільки крім фінансового штрафу, автомобіль передбачається затримати і помістити на стоянку. З юридичної точки зору це рішення влади видається проблематичним, оскільки такі дії можливі тільки в умовах надзвичайного стану і оголошеного карантину, а не невизначеного «режиму підвищеної готовності» з юридичної точки зору. У контексті боротьби з епідемією особистий транспорт все ще посідає перше місце за рівнем безпеки на відміну від громадських, включаючи таксі та обмін автомобілями. Варто зауважити, що адміністративна відповідальність за порушення умов карантину є доволі суворою. Згідно зі ст. 44-3 КУпАП за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами передбачено відповідальність у формі штрафу для громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і для посадових осіб – від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1]. Суворість норми виявляється у розмірі штрафів, визначених санкцією статті, оскільки вони є більшими, ніж потенційні розміри штрафів за відповідні кримінальні правопорушення.

До того ж, Законом України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 6 листопада 2020 року № 1000-IX статтю 44-3 КУпАП доповнено частиною другою, відповідно до якої перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно, – тягне за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2].

Слід зазначити також, що п. 10 постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 року № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» встановлено заборони, порушення яких призводить до притягнення до відповідальності за ст. 44-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Зокрема, на території України на період дії карантину забороняється: перебування в громадських будинках і спорудах, громадському транспорті без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно; перебування на вулицях без документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство чи її спеціальний статус, без посвідчення про взяття на облік бездомної особи, довідки про звернення за захистом в Україні; самовільно залишати місця самоізоляції, обсервації та інше [4]. Зважаючи на те, що норма не є вичерпною, погір-

шення епідеміологічної ситуації у державі може мати наслідком розширення меж відповідальності на умов її настання.

Отже, важливість дотримання карантинних заходів в умовах поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 є обумовленою. Всі міри та заборони українського уряду вводяться з метою зниження рівня захворюваності, проте цього недостатньо. Кожна особа повинна усвідомлювати, до чого може привести недотримання карантинних обмежень. Україна зможе подолати цю хворобу, якщо кожний громадянин розпочне з себе. Це перший й найважливіший крок на шляху розв'язання проблеми COVID-19. Виникає необхідність побудови якісної та ефективної системи інформування громадян щодо правил дотримання карантинних заходів, наслідків недотримання цих правил та забезпечення належних пілг та допомоги для громадян, які через фінансову потреби не мають можливості дотримуватись встановлених вимог.

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122.]

2. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 6 листопада 2020 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 1000-IX

3. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

4. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиленої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова Кабінету Міністрів України від 11.03. 2020 р. № 211. *Урядовий кур'єр*. 2020. № 47

5. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 06 квітня 2000 року № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>.

Бударсва Інна Вадимівна

студентка факультету
соціально-психологічної освіти та управління

Науковий керівник – к.ю.н., доц. Талдикін О.В.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

АНАРХІЗМ ЯК ПОЛІТИЧНА ІДЕОЛОГІЯ В УКРАЇНІ

Демократичний шлях розвитку України надзвичайно актуалізує проблему розбудови громадянського суспільства в нашій державі. Проте труднощі, які виникли в ході цього процесу, змусили дослідників активно зайнятися пошуками ідеологічної складової даної проблематики.

Протягом останніх десятиліть простежується тенденція, що робить наголос, окрім шляху до побудови національної української держави, заснованої на ліберально-демократичних принципах, наше суспільство не має жодних альтернатив розвитку. Це призводить до того, що всі ідеї, які не несуть у собі «державницьких» та «національно-орієнтованих» концепцій, мимоволі стають виключеними з наукового обігу. Особливо гостро постає в дослідженні історії політичної думки. Так, одним із малодосліджених напрямків стала ідеологія українського анархізму.

Дійсно, ідеологія анархізму в Україні у вітчизняній науковій літературі висвітлена недостатньо. Винятком можуть бути історичні дослідження М. Боровика та А. Шеншубіна та деяких інших науковців[1, 2]. Проте всі вони більшою мірою досліджують анархізм як політичний рух і меншою аналізують його ідейні основи. Співвідношення ж ідей анархізму з проблемами сучасності, взагалі займає опосередковане місце в їхніх дослідженнях. Щоправда, можна згадати роботи Д. Архірейського, В. Чопа, які певним чином торкаються ідейних основ анархістського руху на Україні [3; с.34-46, 4]. Але все одно більшість цих досліджень виконано істориками, вітчизняні політологи менш уваги приділяють означеній ідеології.

Анархізм – політична ідеологія, що ґрунтується на людській свободі та заперечує примусове управління. Має багато варіацій, зокрема: *Анархо-капіталізм, Анархо-колективізм, Анархо-комунізм, Анархо-натуризм, Анархо-пацифізм, Анархо-примітивізм, Анархо-синдикалізм, Анархо-фемінізм* та інші [5; с.76-77].